

BESCHERMDE FLORA EN FAUNA HEESCH-WEST

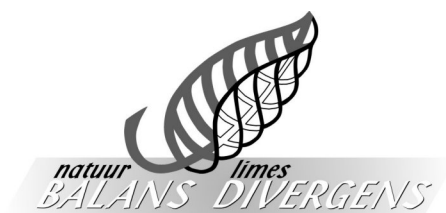
Onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

CONCEPT

R. Aukema

In opdracht van:
Gemeente 's-Hertogenbosch

november 2004

NATUURBALANS - LIMES DIVERGENS BV
Adviesbureau voor natuur en landschap
Universitair Bedrijven Centrum
Postbus 31070, 6503 CB Nijmegen
Tel: (024) 3 528 801 / 3 528 802
Fax: (024) 3 528 808
e-mail: info@natuurbalans.nl
<http://www.natuurbalans.nl>

Colofon

© 2004 Natuurbalans - Limes Divergens BV, adviesbureau voor natuur & landschap, Nijmegen

Tekst en samenstelling: Ing. R. Aukema

Met medewerking van: Rob Felix, Miriam Scherpenisse en Paul van Hoof

Projectleiding: Drs. R.F.M. Krekels

In opdracht van: Gemeente 's-Hertogenbosch

Foto's omslag:

Wijze van citeren: Aukema, R., 2004. Beschermde flora en fauna Heesch-west. Onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

INHOUD

1	INLEIDING.....	1
2	ONDERZOEKSMETHODEN	3
2.1	Onderzoek archiefgegevens	3
2.2	Veldonderzoek	3
2.4	Analyse.....	3
3	LOCATIEBESCHRIJVING EN GEPLANDE WERKZAAMHEDEN	5
3.1	Ligging onderzoeksgebied	5
3.2	Ecotopen	5
3.3	Geplande werkzaamheden	5
4	FLORA EN FAUNA IN HEESCH-WEST	7
4.1	Beschermde en/of bedreigde soorten en effecten van de ingreep.....	7
4.1.1	Flora	7
4.1.2	Broedvogels	8
4.1.3	Amfibieën.....	9
4.1.4	Vissen.....	10
4.1.5	Vleermuizen.....	12
4.1.6	Overige Zoogdieren.....	13
4.2	Mitigatie en compensatie.....	13
5	CONCLUSIES	15
6	LITERATUUR.....	17
	BIJLAGEN.....	19

1 INLEIDING

De Gemeenten s'-Hertogenbosch, Oss, Bernheze en Maasdonk zijn voornemens een bedrijventerrein te realiseren in het westelijk buitengebied van Heesch. Dit gebied, dat in het vervolg aangeduid wordt met Heesch-west, is weergegeven in kaart 1. Het toekomstig bedrijventerrein wordt ongeveer 125 hectare groot.

Mogelijk treedt schade op aan beschermde dier- en plantensoorten als gevolg van de aanleg van het bedrijventerrein. Voordat tot de werkzaamheden overgegaan kan worden, dienen actuele flora- en faunagegevens bekend te zijn, om tegemoet te komen aan de eisen die gesteld worden door het Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV). Maatregelen op een locatie waar beschermde planten- en diersoorten voorkomen en waar natuurschade zal optreden, vereist namelijk een ontheffing op de Flora- en faunawet.

Gemeente s'-Hertogenbosch heeft Bureau Natuurbalans - Limes Divergens verzocht een onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van beschermde flora en fauna op deze locatie, om zo een actueel beeld te verkrijgen over het voorkomen van beschermde en bedreigde soorten in het onderzoeksgebied Heesch-west. De volgende vragen zijn tijdens het onderzoek beantwoord:

1. Welke beschermde en bedreigde planten- en diersoorten komen voor in het plangebied Heesch-west?
2. Wat is de ecologische betekenis van het plangebied voor deze soorten?
3. Wat zijn de effecten van de realisatie van de bouwplannen op deze soorten?
4. Voor welke soorten is een ontheffing op de flora- en faunawet noodzakelijk?
5. Worden compenserende of mitigerende maatregelen noodzakelijk of wenselijk geacht en voor welke soorten en ecotopen?

Door LNV is onlangs een nieuwe AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) opgesteld voor artikel 75 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. Deze AMvB treedt naar verwachting 15 december 2004 in werking. In dit rapport is tevens beschreven welke consequenties deze AMvB heeft voor het aanvragen van ontheffingen voor de aangetroffen beschermde soorten.

In hoofdstuk 2 van dit rapport worden de onderzoeksmethoden toegelicht. Een gebiedsbeschrijving van het plangebied is opgenomen in hoofdstuk 3. De hoofdstukken 4 en 5 behandelen achtereenvolgens de resultaten en de conclusies van het onderzoek.

2 ONDERZOEKSMETHODEN

Het onderzoek richt zich op het voorkomen van bedreigde en/of beschermde flora en fauna volgens de Flora- en faunawet. Het flora- en faunaonderzoek bestaat uit een onderzoek naar archiefgegevens, een veldinventarisatie en een analyse.

2.1 ONDERZOEK ARCHIEFGEGEVENS

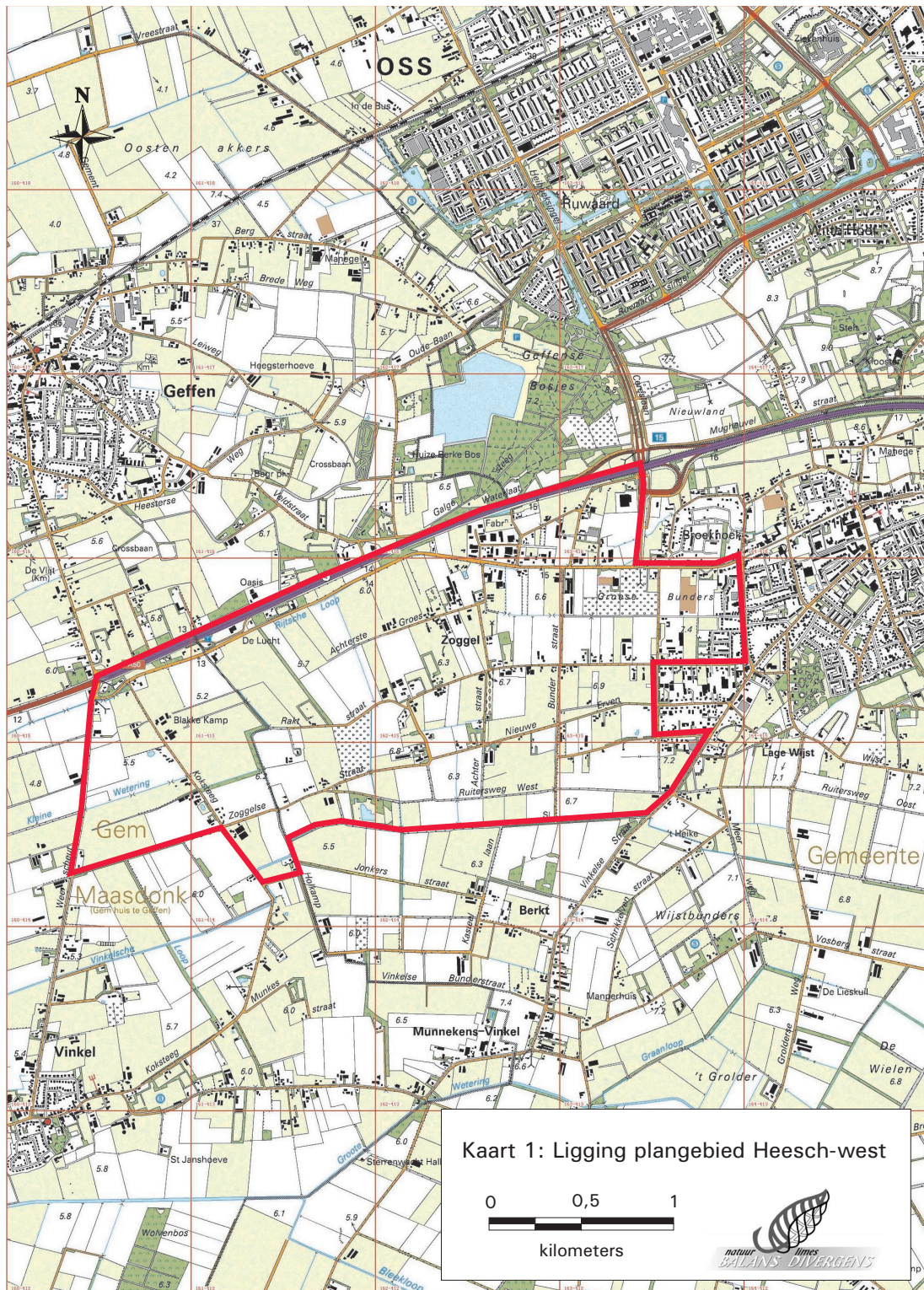
Het archiefonderzoek omvat het bestuderen van gegevens over het voorkomen van beschermde flora en fauna in het onderzoeksgebied. Deze gegevens zijn afkomstig van de provincie Noord-Brabant en het Natuurloket. Het Natuurloket levert gegevens van particuliere organisaties zoals FLORON (flora) SOVON Vogelonderzoek Nederland en RAVON (amfibieën, reptielen en vissen). De opgevraagde gegevens van genoemde organisaties zijn vergeleken met de gegevens die verzameld zijn tijdens het veldonderzoek in 2004. Voor een deel geven de archiefgegevens geen actueel beeld meer van de verspreiding van beschermde soorten. Van enkele groepen ontbreken wellicht gegevens. Deze hiaten in het verspreidingsbeeld zijn aangevuld tijdens het veldonderzoek in 2004.

2.2 VELDONDERZOEK

Het onderzoek was gericht op flora, vogels, amfibieën, vissen en vleermuizen. Het gebied is uitgebreid onderzocht op het voorkomen van flora. Tussen half april en half juli hebben verschillende veldbezoeken plaats gevonden. Daarbij is veel aandacht besteed aan het doorzoeken van bermen, wateren en kleine bosjes in het gebied. Vogels zijn geïnventariseerd doormiddel van een uitgebreide territoriumkartering (van Dijk, 1996). Tijdens het veldonderzoek zijn alleen bijzondere soorten geïnventariseerd. Een lijst van de bijzondere soorten, die geïnventariseerd zijn, is te vinden in bijlage B. Er hebben vijf veldbezoeken plaatsgevonden: 1 avondbezoek en 4 ochtendbezoeken. Tijdens het avondbezoek is speciaal gelet op uilen en patrijs. De veldbezoeken hebben plaats gevonden op: 20 april, 5 mei, 19 mei, 10 juni en 8 juli. Met behulp van een steeknet is het voorkomen van amfibieën en vissen in het gebied onderzocht. De wateren in het gebied (sloten en poelen) zijn systematisch onderzocht op het voorkomen van beschermde soorten. Doormiddel van een avond- en twee ochtendbezoeken is onderzoek gedaan naar de verspreiding van vleermuizen in het gebied. Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van een bat-detector.

2.4 ANALYSE

Op basis van de verzamelde gegevens is een inschatting gemaakt van de betekenis van het plangebied voor de verschillende beschermde soorten. Door het verspreidingsbeeld van beschermde soorten te vergelijken met de uit te voeren maatregelen, is ingeschat wat de effecten van de werkzaamheden zijn, of compensatie of mitigatie dient plaats te vinden en of een ontheffing op de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd.

3 LOCATIEBESCHRIJVING EN GEPLANDE WERKZAAMHEDEN

3.1 LIGGING ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied ligt ten zuiden van de rijksweg A50 en ten westen van Heesch. Het gebied is 486 hectare groot. Ten noorden van de rijksweg A50 liggen Oss, Geffen en de Geffense bosjes. Aan de zuidkant wordt het gebied begrensd door een sloot ten zuiden van de Ruitersweg West. De oostkant van het onderzoeksgebied ligt tegen de bebouwde kom van Heesch aan.

3.2 ECOTOPEN

Het gebied bestaat grotendeels uit intensieve graslanden en maïsakkers. Deze zijn voor flora en fauna niet erg waardevol. De waarde van het gebied ligt met name in de slootjes, ruigtes, overhoekjes en wegbermen. De grazige bermen, ruigtes en overhoekjes bieden broedgelegenheid aan verschillende broedvogelsoorten en plaats aan algemene en soms zeldzame plantensoorten. Verder zijn in het gebied een aantal bosjes aanwezig. De bosjes bestaan vooral uit loofhout, voornamelijk zomereik. Het gebied bevat ook een aantal grote percelen dat in gebruik is voor de kweek van bomen. In tegenstelling tot de bosjes hebben de percelen waarop bomen gekweekt worden vrijwel geen waarde voor de flora en fauna in het gebied. Het onderzoeksgebied wordt doorsneden door een aantal heggen, lanen en singels, bestaande uit onder andere zomereik, berken, knotwilgen en populieren. Deze beplanting biedt broedgelegenheid aan een aantal broedvogelsoorten, zoals geelgors, boompieper en groene specht.

3.3 GEPLANDE WERKZAAMHEDEN

In opdracht van de gemeenten s'-Hertogenbosch, Oss, Bernheze en Maasdonk zal in het plangebied Heesch-west een bedrijventerrein worden aangelegd. Er is nog weinig bekend over de omvang en de ligging van het toekomstige bedrijventerrein. Bij het opstellen van deze rapportage is er vanuit gegaan dat het bedrijventerrein een groot deel van het plangebied zal beslaan. Vrijwel alle aanwezige ecotopen en de voorkomende flora en fauna zullen daarbij vermoedelijk verloren gaan.

4 FLORA EN FAUNA IN HEESCH-WEST

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het archiefonderzoek en het veldonderzoek besproken. Per soortgroep (flora, amfibieën, vissen enz) wordt een actueel verspreidingsbeeld geschetst van de verschillende beschermde en bedreigde soorten. Vervolgens wordt ingegaan op de betekenis van het gebied voor verschillende soorten en de effecten van de maatregelen op de soorten. Aan de hand van deze beschrijvingen wordt aangegeven voor welke soorten een ontheffing op de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd, of compensatie noodzakelijk is en op welke wijze beschermde en bedreigde soorten of leefgebieden gespaard kunnen worden tijdens de uitvoer van de maatregelen.

4.1 BESCHERMDE EN/OF BEDREIGDE SOORTEN EN EFECTEN VAN DE INGREEP

4.1.1 Flora

In het plangebied zijn 9 soorten aangetroffen die beschermd zijn of vermeld staan op de Rode Lijst (zie tabel 1). Van deze soorten staan 4 soorten vermeld op de Rode Lijst en zijn 5 soorten beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Het overzicht in tabel 1 is gebaseerd op inventarisatiegegevens uit 1998 van de Provincie Noord-Brabant en het veldonderzoek dat is uitgevoerd in 2004. Tijdens de inventarisatie in 2004 is alleen de voszegge niet aangetroffen. Deze soort werd in 1998 nog wel gevonden. De soort kan zeker in het plangebied voorkomen maar is mogelijk door maai- en schoningswerkzaamheden over het hoofd gezien.

Tabel 1: bedreigde en/of beschermde flora in het plangebied Heesch-west. Weergegeven zijn de soorten die zijn aangetroffen tijdens het onderzoek van de provincie Noord-Brabant in 1998 en tijdens het veldonderzoek in 2004.

Flora- en Faunawet: soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet
 Habitatrictlijn (HB): soort is vermeld op de Europese Habitatrictlijn
 Rode Lijst (RL2000): soort is vermeld op de landelijke Rode lijst (uitgave min. LNV)
 GE = Gevoelig, KW = Kwetsbaar, BE = Bedreigd, EB = Ernstig bedreigd

NEDERLANDSE NAAM	LATIJN	1998	2004	Flora- en faunawet	RL 2000	HB
Akkerklokje	<i>Campanula rapunculoides</i>		+	x		
Bleekgele hennepnetel	<i>Galeopsis segetum</i>		+			KW
Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>	+	+	x		
Gewone vogelmelk	<i>Orhithogalum umbellatum</i>		+	x		
Grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>	+	+	x		
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>		+			EB
Grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>		+	x		
Korenbloem	<i>Centaurea cyanus</i>	+	+			GE
Voszegge	<i>Carex vulpina</i>	+				KW

FLORON vermeld nog enkele andere beschermde en bedreigde soorten, zoals brede orchis, wilde gagel, koningsvaren, stekelbrem, borstelgras en hondsviooltje, uit kilometerhokken op de grens van het plangebied (Vreeken 2004). Dit zijn soorten van natte en droge schrale standplaatsen zoals heischraal grasland. Gezien het vrij intensieve karakter van het plangebied (maïsakkers en grasland) komen deze soorten waarschijnlijk buiten het plangebied voor. Tijdens het onderzoek in 2004 zijn ze niet aangetroffen en uit waarnemingsgegevens van de provincie uit 1998, blijkt dat een

aantal van deze soorten inderdaad ten zuiden van het plangebied voorkomt. Genoemde soorten zijn daarom niet opgenomen in tabel 1.

De beschermde plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied zijn allemaal vrij algemeen en staan niet vermeld op de Rode lijst. Het grootste deel van de beschermde soorten is aangetroffen in overhoekjes, grazige wegbermen en bosjes in het gebied. Een uitzondering vormt grote kaardenbol die in een ruigte in het noorden van het onderzoeksgebied voorkomt (zie bijlage A). De meest bijzondere soorten uit het plangebied zijn soorten die kenmerkend zijn voor extensieve akkers. Voorbeelden daarvan zijn: groot spiegelklokje, bleekgele hennepnetel en korenbloem. Vooral groot spiegelklokje en bleekgele hennepnetel zijn soorten die de laatste decennia sterk achteruit zijn gegaan in Nederland. In het onderzoeksgebied komen deze soorten niet voor in akkers maar in een overhoekje en wegbermen in het zuidelijke gedeelte van het gebied. Wellicht is groot spiegelklokje verwilderd, aangezien de soort ook als sierplant gebruikt wordt. Ook de mogelijkheid dat groot spiegelklokje een restant is van soortenrijke akkerbegroeiingen, die inmiddels verdwenen zijn, is niet helemaal uit te sluiten. De zeldzame soorten uit het plangebied staan weliswaar vermeld op de Rode Lijst maar zijn niet beschermd in het kader van de Flora- en faunawet.

Gevolgen van de ingrepen op flora

Van de voorkomende plantensoorten, vertegenwoordigen vooral de soorten kenmerkend voor akkers een hoge natuurwaarde. Bleekgele hennepnetel en groot spiegelklokje zijn soorten die sterk achteruit zijn gegaan in Nederland. Met de vestiging van het bedrijventerrein zullen bleekgele hennepnetel en groot spiegelklokje vrijwel zeker verdwijnen. Deze soorten zijn echter niet beschermd. De beschermde soorten die in het plangebied voorkomen zijn allemaal algemene soorten. Ook deze soorten zullen met de vestiging van het bedrijventerrein vermoedelijk verdwijnen. Vanaf half december is een nieuwe AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) van kracht met betrekking tot de Flora- en faunawet. Met het inwerking treden van deze AMvB hoeft, voor een aantal algemene soorten, geen ontheffing meer op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. De uit te voeren maatregelen moeten dan wel te kwalificeren zijn als bestendig beheer, onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Voor het plangebied Heesch-west betekent dit, dat voor de vernietiging van de beschermde soorten in het gebied (akkerklokje, grasklokje, brede wespenorchis, gewone vogelmelk en grote kaardenbol) geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd hoeft te worden.

4.1.2 Broedvogels

In tabel 2 is een overzicht gegeven van 'bijzondere' vogelsoorten waarvan territoria geteld zijn in 1998 door de Provincie Noord-Brabant en tijdens het veldonderzoek in 2004. Ook de aantallen van de aangetroffen soorten in 1998 en 2004 zijn weergegeven. In bijlage C zijn verspreidingskaarten van de 'bijzondere' vogelsoorten opgenomen. De kaarten geven het verspreidingsbeeld in 2004 weer. Er is in de afgelopen zes jaar een kleine verschuiving in de broedvogelbevolking opgetreden. Een aantal soorten is in 2004 niet meer aangetroffen. Het betreft: braamsluiper, steenuil en torenvalk. Daartegenover staat de vestiging van boompieper, gekraagde roodstaart en groene specht (zie tabel 2). Verder valt op dat patrijs licht is toegenomen. Een soort die landelijk achteruitgaat. Van de aangetroffen soorten, die in 2004 nog steeds in het gebied aanwezig zijn, staan spotvogel, zomertortel, groene specht en patrijs vermeld op de Rode Lijst.

Tabel 2: bijzondere broedvogelsoorten in het plangebied Heesch-west. Weergegeven zijn het aantal territoria geteld in 1998 door de Provincie Noord Brabant en tijdens het veldonderzoek in 2004.

Flora- en Faunawet: soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet
 Habitatrichtlijn: soort is vermeld op de Europese Habitatrichtlijn
 Rode Lijst: soort is vermeld op de landelijke rode lijst (uitgave min. LNV)
 GE = Gevoelig, KW = Kwetsbaar, BE = Bedreigd, EB = Ernstig bedreigd

NEDERLANDSE NAAM	LATIJN	Aantal 1998	Aantal 2004	Flora- en faunawet	Rode Lijst	Habitat richtlijn
Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>	0	3	x		
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>	1	0	x		
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	1	1	x		
Geelgors	<i>Emberiza citrinella</i>	3	7	x		
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	0	2	x		
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	20	14	x		
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	0	2	x	KW	
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	3	5	x	KW	
Scholekster	<i>Haematopus ostrallugus</i>	4	1	x		
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	4	4	x	GE	
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	1	0	x	KW	
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	1	0	x		
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	3	3	x	KW	
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	7	4	x		

Gevolgen van de ingrepen op broedvogels

Met de komst van het bedrijventerrein zal het leefgebied van de voorkomende broedvogelsoorten verdwijnen. Alle broedvogelsoorten zijn beschermd in de Flora- en faunawet. Gedurende de broedperiode (van half maart tot half juli) is verstoring van broedvogels niet toegestaan. Werkzaamheden met betrekking tot het bedrijventerrein, die mogelijk verstorend werken op broedvogels, dienen buiten de broedtijd te worden uitgevoerd.

4.1.3 Amfibieën

In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldonderzoek in 2004, vier beschermde amfibieënsoorten aangetroffen. Het betreft: bruine kikker, groene kikker, gewone pad en kleine watersalamander (zie tabel 3). De amfibieënsoorten zijn allen algemene soorten. De soorten staan niet vermeld op de Rode Lijst of in de Habitatrichtlijn.

Tabel 3: beschermde amfibieën in het plangebied Heesch-west. Gegevens zijn afkomstig van het veldonderzoek in 2004.

NEDERLANDSE NAAM	LATIJN	Flora- en faunawet	Rode lijst	Habitatrichtlijn
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	x		
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x		
Groene kikker	<i>Rana esculenta</i>	x		
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x		

Uit gegevens van de Provincie Noord-Brabant blijkt dat in 1994 twee exemplaren van de kamsalamander zijn waargenomen in een poel langs de Nieuwe Erven. Deze poel is enige jaren geleden gedempt (pers. med. lokale bewoners). Elders in het plangebied is de kamsalamander, ondanks gerichte inventarisaties niet aangetroffen.

Gevolgen van de ingrepen op amfibieën

Met de realisatie van het bedrijventerrein gaat leefgebied van de voorkomende soorten verloren. Het betreft algemene soorten die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet. De gunstige staat van instandhouding van genoemde soorten in de directe omgeving van het plangebied is niet in gevaar. Vanaf half december is een nieuwe AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) van kracht met betrekking tot de Flora- en faunawet. Met het inwerking treden van deze AMvB hoeft, voor een aantal algemene soorten, geen ontheffing meer op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. De uit te voeren maatregelen moeten dan wel te kwalificeren zijn als bestendig beheer, onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Voor het plangebied Heesch-west betekent dit, dat voor de vernietiging van de beschermde soorten in het gebied (bruine kikker, groene kikker, gewone pad en kleine watersalamander) geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd hoeft te worden.

4.1.4 Vissen

In het plangebied zijn drie beschermde vissoorten aangetroffen. Het betreft: kleine modderkruiper, grote modderkruiper en biermpje. Van deze soorten staat grote modderkruiper vermeld op de Rode Lijst. Samen met de kleine modderkruiper staat de grote modderkruiper ook vermeld in de Habitatrichtlijn. De soorten zijn alledrie beschermd in het kader van de Flora- en faunawet.

Tabel 4: beschermde vissen in het plangebied Heesch-west. Gegevens zijn afkomstig van het veldonderzoek in 2004.

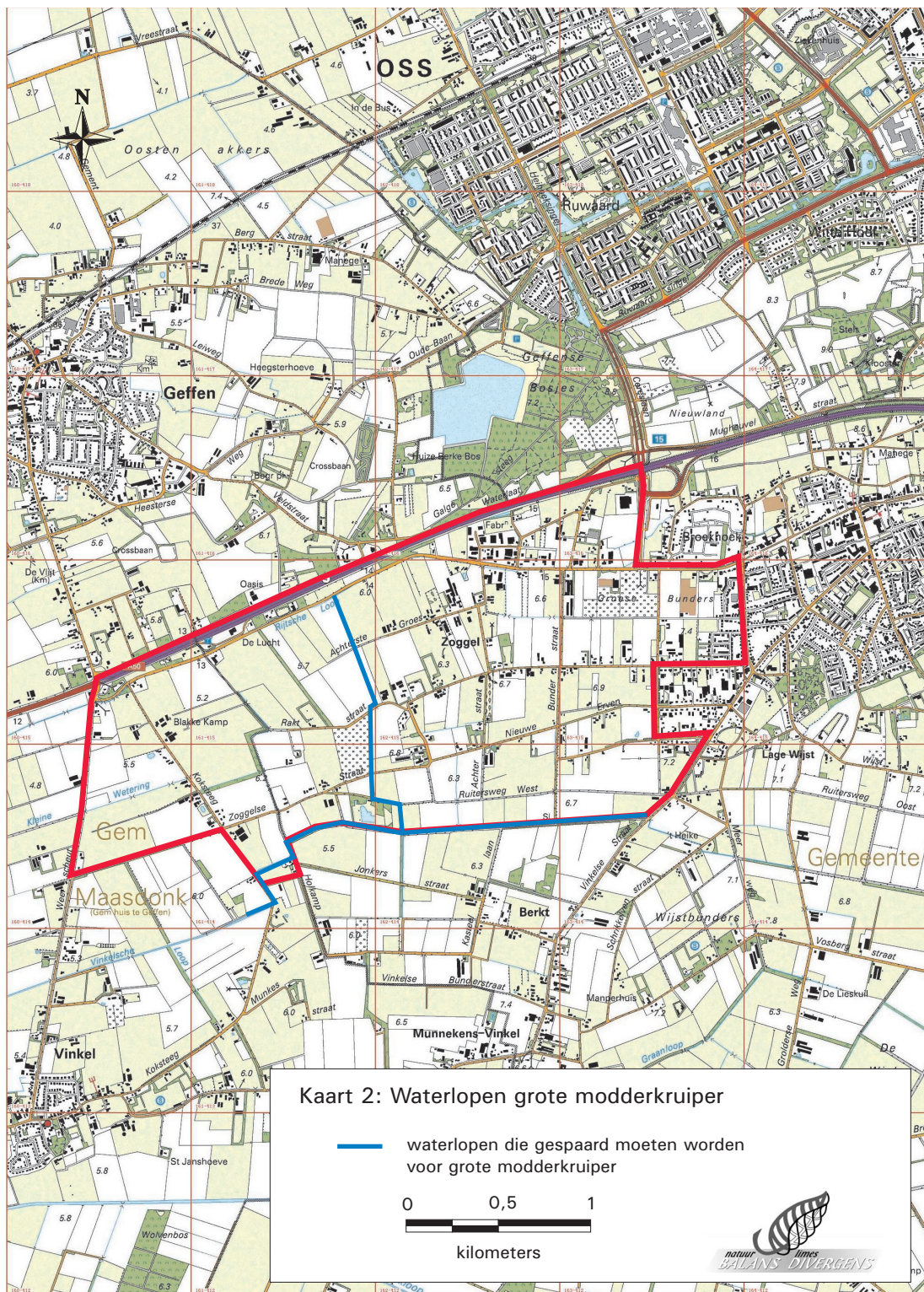
Flora- en Faunawet:	soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet
Habitatrichtlijn:	soort is vermeld op de Europese Habitatrichtlijn
Rode Lijst:	soort is vermeld op de landelijke rode lijst (uitgave min. LNV)
	GE = Gevoelig, KW = Kwetsbaar, BE = Bedreigd, EB = Ernstig bedreigd

NEDERLANDSE NAAM	LATIJN	Flora- en faunawet	Rode lijst	Habitatrichtlijn
Biermpje	<i>Barbatula barbatulus</i>	x		
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	x	KW	II
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	x		II

De beschermde vissoorten komen vooral voor in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied (zie bijlage D). Van de aangetroffen soorten is de grote modderkruiper een soort die op veel plekken in Nederland achteruitgaat (de Nie. 1996). De soort leeft vooral in grote plassen, sloten en kleine natuurlijke wateren met fijnvertakte waterplanten en waterplanten met kleine bladeren.

Gevolgen van de ingrepen op vissen

Wanneer het bedrijventerrein gerealiseerd wordt zal leefgebied van grote modderkruiper, kleine modderkruiper en biermpje verdwijnen. In de directe omgeving van het plangebied zijn waarschijnlijk redelijke aantallen biermpjes en kleine modderkruipers aanwezig. Een gevaar voor de instandhouding van deze

soorten, in de omgeving van het plangebied, vormt de aanleg van het bedrijventerrein waarschijnlijk niet. Bij de grote modderkruiper is dit minder waarschijnlijk. Of de soort in de directe omgeving voorkomt is niet bekend. De Nie (1996) noemt, in de omgeving, alleen noordwest Brabant als gebied waar redelijke aantallen grote modderkruipers voorkomen.

Vanaf half december is een nieuwe AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) van kracht met betrekking tot de Flora- en faunawet. Met het inwerking treden van deze AMvB hoeft, voor een aantal algemene soorten, geen ontheffing meer op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Voor een aantal soorten dient dan wel een door LNV goedgekeurde gedragscode met betrekking tot de uitvoer van de werkzaamheden aanwezig te zijn. Voor het plangebied Heesch-west betekent dit, dat voor de vernietiging van de beschermde soorten bermpje en kleine modderkruiper geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd hoeft te worden. Voor deze soorten dient wel een goedgekeurde gedragscode aanwezig te zijn. Indien de gedragscodes niet voorhanden zijn, dan is het noodzakelijk alsnog een ontheffing voor deze soorten aan te vragen en in een protocol aan te geven op welke wijze een zorgvuldige omgang met de betreffende soorten wordt betracht. De gunstige staat van instandhouding van de grote modderkruiper, in de omgeving van het plangebied, komt mogelijk in gevaar met de vestiging van het bedrijventerrein. Aanbevolen wordt de wetering waarin de grote modderkruiper voorkomt te sparen tijdens de werkzaamheden. Door de wetering waarin deze soort voorkomt te sparen, kan schade aan de grote modderkruiper voorkomen worden (voor meer details zie paragraaf 4.2). Een ontheffing op de Flora- en faunawet hoeft op deze wijze niet aangevraagd te worden.

4.1.5 Vleermuizen

In het plangebied zijn jagende dwergvleermuizen aangetroffen. De dwergvleermuis is een zeer algemene vleermuisensoort die onder andere voorkomt in spouwmuren van gebouwen. Dwergvleermuizen zijn beschermd in de Flora- en faunawet en in de Habitatrichtlijn. Met name de kolonie- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn beschermd. In het onderzoeksgebied zijn geen kolonie- of verblijfplaatsen aangetroffen. Wellicht betreft het dwergvleermuizen die uit de bebouwde kom van Heesch komen om in het plangebied op insecten te jagen.

Tabel 5: beschermde vleermuizen in het plangebied Heesch-west. Gegevens zijn afkomstig van het veldonderzoek in 2004.

Flora- en Faunawet:	soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet
Habitatrichtlijn:	soort is vermeld op de Europese Habitatrichtlijn
Rode Lijst:	soort is vermeld op de landelijke rode lijst (uitgave min. LNV)

NEDERLANDSE NAAM	LATIJN	Flora- en faunawet	Rode lijst	Habitatrichtlijn
Dwergvleermuis	<i>Pipitrellus pipistrellus</i>	x		IV

Gevolgen van de ingrepen op vleermuizen

Alleen kolonie- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn beschermd. Het foerageergebied is niet beschermd in de Flora- en faunawet. Na realisatie van het bedrijventerrein zullen de vleermuizen elders hun voedsel kunnen verzamelen. De plannen vormen zeker geen gevaar voor de instandhouding van deze algemene vleermuisensoort. Er hoeft dan ook geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

4.1.6 Overige Zoogdieren

Alleen konijn is tijdens het veldonderzoek in 2004 in het plangebied waargenomen. Op voorhand kan worden aangenomen dat in het gebied andere algemene zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel, haas en diverse muizen- en spitsmuizensoorten. Hiernaar is geen onderzoek verricht. Het voorkomen van bijzondere zoogdiersoorten is vrijwel uitgesloten.

Gevolgen van de ingrepen op zoogdieren

Met de aanleg van het bedrijventerrein gaat leefgebied van algemene zoogdieren verloren. Ook is niet te voorkomen dat zoogdieren onopzettelijk gedood of verstoord worden. De instandhouding van de te verwachten soorten in de omgeving van het onderzoeksgebied, komt met de aanleg van het bedrijventerrein niet in gevaar. Genoemde soorten zijn namelijk zeer algemeen.

Vanaf half december is een nieuwe AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) van kracht met betrekking tot de Flora- en faunawet. Met het inwerking treden van deze AMvB hoeft, voor een aantal algemene soorten, geen ontheffing meer op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Voor de geplande activiteiten in Heesch-west betekent dit, dat geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd hoeft te worden.

4.2 MITIGATIE EN COMPENSATIE

De enige beschermde soort waarvan de gunstige staat van instandhouding wellicht in gevaar komt, met de aanleg van het bedrijventerrein, is de grote modderkruiper. De grote modderkruiper is gevangen in een wetring in het zuiden van het plangebied Heesch-west (zie bijlage D). Door deze wetring en de sloten die met deze wetring in verbinding staan, te sparen bij de aanleg van het bedrijventerrein, kan schade aan grote modderkruipers voorkomen worden. Deze sloten en de oevers dienen dan wel helemaal intact te worden gelaten. Ook een strook aan weersijden van de sloten dient vrij te blijven van bebouwing. Bebouwing vlak naast een sloot beïnvloedt de waterplantenvegetatie en daarmee ook het leefgebied van de grote modderkruiper. Het waterpeil van de sloten moet op hetzelfde peil blijven. In kaart 2 is weergegeven welke sloten gespaard moeten worden bij de aanleg van het bedrijventerrein. Het leefgebied van de grote modderkruiper kan verder verbeterd worden door de oevers van de sloten wat flauwer te maken en wat ondiepe stukken in de sloten aan te leggen.

Het zuidelijk deel van het plangebied is voor de flora en de vogels, het meest waardevol. Het betreft een deel van het plangebied ten zuiden van de Nieuwe Erven. Hier is het landschap nog vrij kleinschalig en staan zeldzame planten, zoals groot spiegelklokje en bleekgele hennepnetel en komen vogels voor die vermeld staan op de Rode Lijst, zoals zomertortel, groene specht en spotvogel. Wanneer de mogelijkheid bestaat om nog een deel van het gebied te sparen tijdens de werkzaamheden, is het de moeite waard het zuidelijk deel van het plangebied te sparen. Wanneer dit deel van het plangebied gespaard kan worden kan schade aan zeldzame flora en vogels beperkt worden.

5 CONCLUSIES

Een aantal gemeenten zijn van plan in het gebied Heesch-west een bedrijventerrein aan te leggen. Mogelijk treedt schade op aan beschermde dier- en plantensoorten als gevolg van de aanleg van het bedrijventerrein. Voordat tot de werkzaamheden overgegaan kan worden, dienen actuele Flora- en faunagegevens bekend te zijn, om tegemoet te komen aan de eisen die gesteld worden door het Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV). Maatregelen op een locatie waar beschermde planten- en diersoorten voorkomen en waar natuurschade zal optreden, vereist namelijk een ontheffing op de Flora- en faunawet.

De flora en fauna in het gebied is onderzocht doormiddel van archief- en veldonderzoek. In het gebied komen de volgende beschermde soorten voor: akkerklokje, grasklokje, brede wespenorchis, grote kaardenbol, gewone vogelmelk, spotvogel, zomertortel, patrijs, groene specht, bruine kikker, groene kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bermpje, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, dwergvleermuis, konijn en enkele andere algemene vogel- en zoogdiersoorten. Een aantal van genoemde soorten staat ook op de Rode Lijst. Met de bouw van het bedrijventerrein zullen de beschermde soorten uit het onderzoeksgebied verdwijnen. Voor het grootste deel van de soorten zal de staat van instandhouding, in de directe omgeving van het plangebied, met de bouw van het bedrijventerrein, niet in gevaar komen. Het grootste deel van de soorten komt waarschijnlijk op meer plekken voor in de omgeving van het plangebied. Dit geldt waarschijnlijk niet voor de grote modderkruiper. Deze soort is zeldzamer.

Vanaf half december is een nieuwe AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur) van kracht met betrekking tot de Flora- en faunawet. Met het inwerking treden van deze AMvB hoeft, voor een aantal algemene soorten, geen ontheffing op de Flora- en faunawet meer aangevraagd te worden. Voor het plangebied Heesch-west betekent dit, dat voor de vernietiging van een aantal beschermde soorten in het gebied (akkerklokje, grasklokje, brede wespenorchis, gewone vogelmelk, grote kaardenbol, bruine kikker, groene kikker, gewone pad, kleine watersalamander en de algemene zoogdieren) geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd hoeft te worden.

Door het inwerking treden van de nieuwe AMvB hoeft, voor een aantal andere soorten, ook geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden, mits een door LNV goedgekeurde gedragscode aanwezig is. Voor het plangebied Heesch-west betekent dit, dat voor bermpje en kleine modderkruiper een goedgekeurde gedragscode aanwezig moet zijn of een ontheffing op de Flora- en faunawet.

Voor de grote modderkruiper moet, wanneer schade veroorzaakt wordt, ook na inwerking treden van de AMvB, een ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd worden. Aangezien de gunstige staat van deze soort, in de omgeving van het plangebied wellicht in gevaar komt, wordt aanbevolen het leefgebied van deze soort te sparen bij de aanleg van het bedrijventerrein. In kaart 2 is aangegeven welke sloten gespaard moeten worden. Ook de oevers van deze sloten en een strook rond deze sloten moeten intact gelaten worden. Bebouwing vlak naast de sloten beïnvloed namelijk de groei van waterplanten en daarmee ook het leefgebied van de grote modderkruiper. Het waterpeil van de sloten dient op hetzelfde niveau te blijven. Wanneer het leefgebied van de grote modderkruiper op de beschreven wijze gespaard wordt hoeft geen ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Het zuidelijk deel van het plangebied is voor de flora en de vogels, het meest waardevol. Hier is het landschap nog vrij kleinschalig en staan zeldzame planten, zoals groot spiegelklokje en bleekgele hennepnetel en komen vogels voor die vermeld staan op de Rode Lijst, zoals zomertortel, groene specht en spotvogel. Wanneer de mogelijkheid bestaat om nog een deel van het gebied te sparen tijdens de werkzaamheden, is het de moeite waard ook het zuidelijk deel van het plangebied te sparen.

6 LITERATUUR

Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem.

Dijk, A.J. van, 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken (handleiding Broedvogel Monitoring Project). SOVON, Beek-Ubbergen.

Vreeken, B.J. 2004. Aanleg bedrijventerrein Heesch-West; toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens. Rapport 2004-100. Stichting FLORON, Leiden.

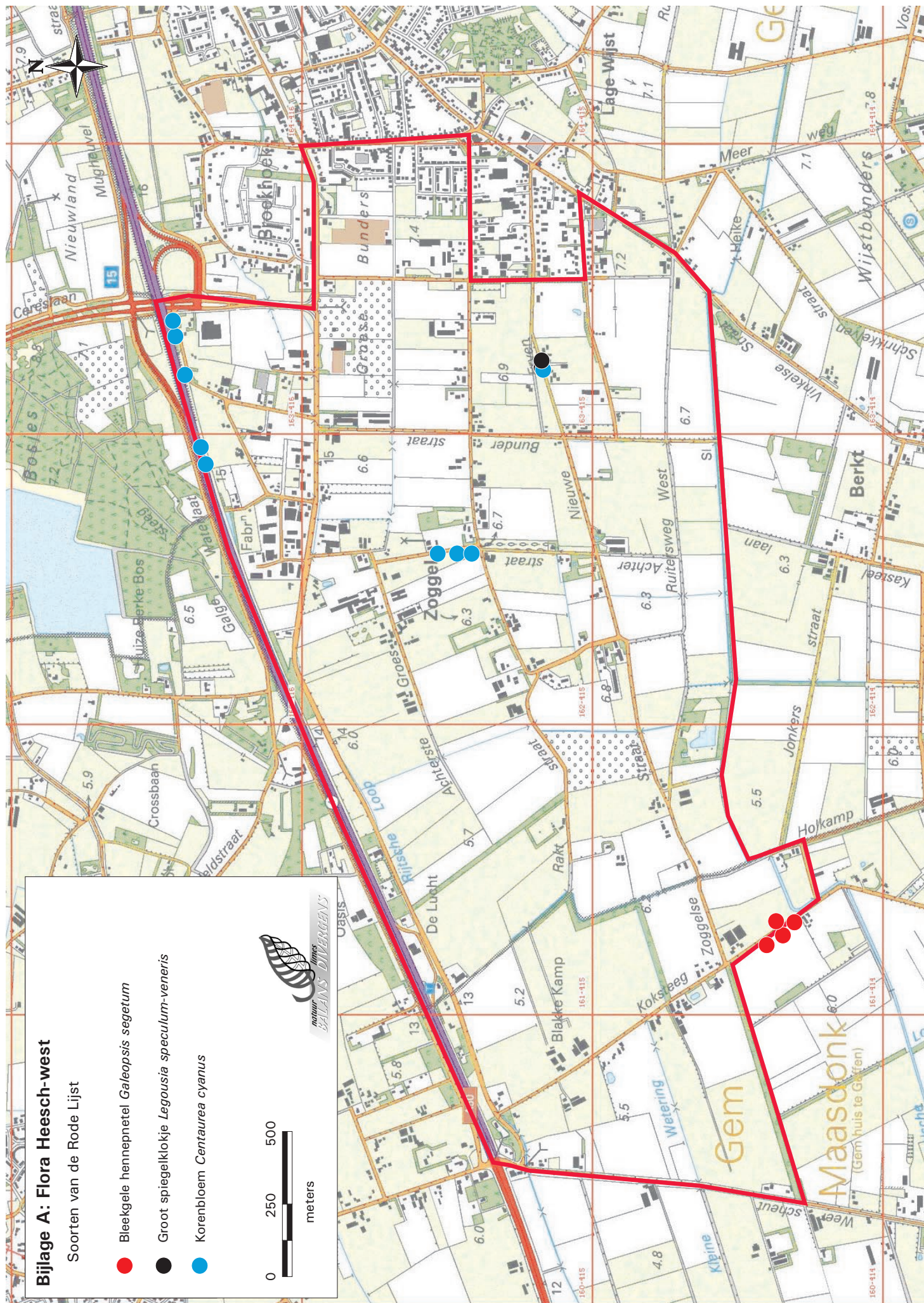
BIJLAGEN

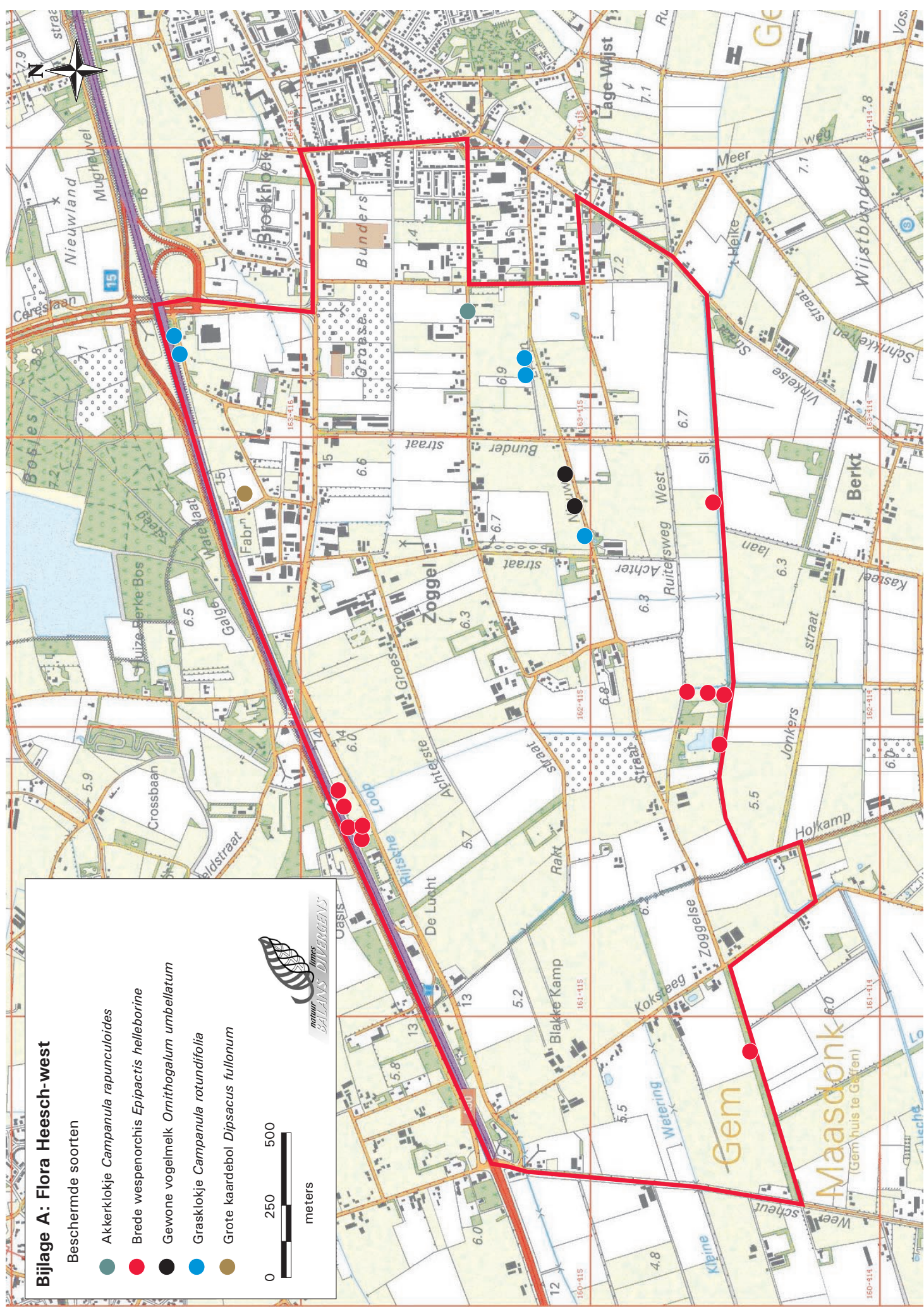
Bijlage A: verspreidingskaarten Flora

Bijlage B: lijst van te inventariseren broedvogelsoorten

Bijlage C: verspreidingskaarten Broedvogels

Bijlage D: verspreidingskaart Vissen

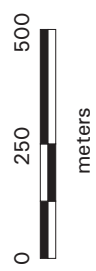

Bijlage A: Flora Heesch-west

Beschermde soorten

- Akkerklokje *Campanula rapunculoides*
- Brede wespenorchis *Epipactis helleborine*
- Gewone vogelmelk *Omithogalum umbellatum*
- Grasklokje *Campanula rotundifolia*
- Grote kaardebol *Dipsacus fullonum*

BIJLAGE B: te inventariseren broedvogelsoorten

Aalscholver	Grote mantelmeeuw	Ransuil
Appelvink	Grote stern	Roek
Baardmannetje	Grutto	Roerdomp
Barmsijs	Halsbandparkiet	Roodborsttapuit
Bergeend	Havik	Roodmus
Blauwborst	Houtsnip	Rosse stekelstaart
Blauwe kiekendief	Huiszwaluw	Rouwkwikstaart
Blauwe reiger	IJsvogel	Scholekster
Bontbekplevier	Indische gans	Sijs
Bonte kraai	Keep	Slobeend
Bonte vliegenvanger	Kemphaan	Smient
Boomleeuwerik	Kerkuil	Snor
Boompieper	Klapekster	Sperwer
Boomvalk	Kleine bonte specht	Sprinkhaanzanger
Bosuil	Kleine mantelmeeuw	Steenuil
Braamsluiper	Kleine plevier	Stormmeeuw
Brandgans	Kluut	Strandplevier
Bruine kiekendief	Knobbelzwaan	Tafeleend
Buidelmees	Kokmeeuw	Tapuit
Buizerd	Kolgans	Torenvalk
Canadese gans	Korhoen	Tureluur
Casarca	Krakeend	Veldleeuwerik
Dodaars	Kramsvogel	Velduil
Draaihals	Krooneend	Visdief
Duinpieper	Kruisbek	Vuurgoudhaantje
Dwergmeeuw	Kuifeend	Waterral
Dwergstern	Kuifleeuwerik	Watersnip
Eidereend	Kwak	Wespendief
Engelse gele kwikstaart	Kwartel	Wielewaal
Europese kanarie	Kwartelkoning	Wintertaling
Fluiter	Lepelaar	Woudaapje
Fuut	Mandarijneend	Wulp
Geelgors	Middelste zaagbek	Zilvermeeuw
Geelpootmeeuw	Nachtegaal	Zomertaling
Gekraagde roodstaart	Nachtzwaluw	Zomertortel
Gele kwikstaart	Nijlgans	Zwarte roodstaart
Geoorde fuut	Noordse stern	Zwarte specht
Gierzwaluw	Oeverzwaluw	Zwarte stern
Goudvink	Ooievaar	Zwarte zwaan
Grasmus	Ortolaan	Zwartkopmeeuw
Grauwe gans	Paapje	
Grauwe gors	Patrijs	
Grauwe kiekendief	Pijlstaart	
Grauwe klauwier	Porseleinhoen	
Groene specht	Purperreiger	
Grote gele kwikstaart	Putter	
Grote karekiet	Raaf	

